

УДК 811.11.112

DOI: 10.36550/2522-4077-2022-1-202-196-202

ДО ПИТАННЯ ПРО ДІЯЛЬНІСНИЙ АСПЕКТ СТИЛІСТИЧНОЇ СИСТЕМИ СЛОВЕСНОГО ТВОРУ

Тетяна ТОКАРЄВА (Кропивницький, Україна)

ORCID: 0000-0001-6898-821X

e-mail: tokareva.tatyana29@gmail.com

ТОКАРЄВА Тетяна. ДО ПИТАННЯ ПРО ДІЯЛЬНІСНИЙ АСПЕКТ СТИЛІСТИЧНОЇ СИСТЕМИ СЛОВЕСНОГО ТВОРУ.

У статті розглянуто діяльнісний аспект системи словесного твору з точки зору стилістики. Для розкриття зазначеної теми автором досліджені теоретичні аспекти питання, пов'язаного із поняттям «діяльність» з огляду її ролі та функцій у процесі стилізаційного творення, з позицій психології та філософії. Основну увагу акцентовано на характеристиці таких основних елементів діяльності, як суб'єкт, об'єкт та активність. Виділено та описано види діяльності: пізнавальну (гносеологічну), практичну (ціннісно-орієнтаційну) та спілкування враховуючи той факт, що вони утворюють систему, яку словесний твір містить в собі у згорнутому вигляді.

Ключові слова: діяльність, словесний твір, стиль, система, суб'єкт, об'єкт, мовленнєва діяльність.

TOKARYEVA Tetyana. ON THE QUESTION OF THE ACTIVITY OF THE STYLISTIC SYSTEM OF A VERBAL WORK.

The article considers the activity aspect of the system of verbal work from the point of view of stylistics. To reveal this topic, the author explores the theoretical aspects of the issue related to the concept of "activity" in terms of its role and functions in the process of styling, from the standpoint of psychology and philosophy. By elaborating the primary sources, it is established that the concept of "activity" is one of the fundamental in the study of style; the concept of activity is closely related to the concept of culture; activity is a specific form of human attitude to the surrounding world, its content is appropriate change and transformation of the world; activity has such semantic features as: social character, purposefulness, objectivity, awareness, productivity, etc. For many sections of modern humanities knowledge, the concept of activity plays a key role due to the possibility of universal characterization of the human world. Therefore, the explanation of style through language and speech activities is quite promising. The focus is on the characteristics of the main elements of the activity, such as subject, object and activity. The types of activity are singled out and described: cognitive (epistemological), practical (value-oriented) and communication, taking into account the fact that they form a system that the verbal work contains in a condensed form. The connection of style with the interaction of people in the process of communication is emphasized, the emotional component of which is important for the process of styling. The combination in the style of such aspects of activity as activity as a labor process and activity as communication is emphasized, because as a result of their interaction a verbal work arises.

Keywords: activity, verbal work, style, system, subject, object, speech activity.

Постановка проблеми. Поняття «діяльність» є одним із фундаментальних у вивченні стилю, основою якого виступає аспект практичного застосування мови. Мова та її історія тісно пов'язані із суспільством та його історичним розвитком. Мова як інструмент та продукт взаємодії людини із об'єктивною реальністю є однією із передумов для існування та подальшого розвитку людського суспільства. Про те, що мова є суттєвою ознакою людини та складовою частиною суспільного розвитку, свідчить також той факт, що комунікативна діяльність як особлива форма соціальної діяльності принципово пов'язана з іншими видами суспільної діяльності. Комунікативна діяльність завжди є результатом потреб певного часу (Наєр, 2006:12-13). Кожна мова живе лише у своєму вживанні, отже, мовець або той, хто пише,

повинен знати, як саме йому необхідно використати відповідні слова та речення, як його зрозуміє партнер по спілкуванню, що саме й реалізується у стилістичній діяльності. Емоційна складова такого виду взаємодії також не може бути проігнорована (Heringer, 1989:9).

Поняття діяльності пов'язане із поняттям культури, яке у своєму широкому розумінні проєктується на різноманітні види людської діяльності, зокрема на релігію, право, ремесло, мистецтво, філософію, науку та мову. Слід зазначити, що у даному аспекті визнано існування деяких обмежувальних характеристик, одними з яких виступають наступні: обмеження, обумовлені можливостями і рівнем людської діяльності та обмеження, які зумовлюються певними здібностями людини, які вона має чи то отримує у певному суспільстві (Іваненко, 2011:9).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання, пов'язані із діяльнісним аспектом стилістичної системи словесного твору, знаходили частково своє висвітлення у працях таких вчених, як М.Брандес, Т.Глушак, Е.Різель, та ін. У царині психологічної науки проблемам людської діяльності взагалі та мовленнєвій діяльності зокрема були присвячені наукові розвідки Л.Виготського, О.Леонтьєва, С.Рубінштейна та ін. Філософське бачення діяльності як категорії пропонували у своїх наукових працях Б.Ананьєв, Г.Батищев, П.Копнін, В.Тугаринов, Е.Юдін.

Невирішені раніше частини загальної проблеми. Питання саме діяльнісного аспекту стилістичної системи словесного твору залишається недостатньо висвітленим і потребує подальшого дослідження. Зокрема, аспект зв'язку особливостей мовленнєвої діяльності з урахуванням її філософського та психологічного підґрунтя, оскільки словесний твір має особливу стилістичну структуру, обумовлену як стилем автора, так і врахуванням потреб читача або слухача, у тому числі й потреб, які висуває рівень суспільного розвитку. Діяльнісний підхід у дослідженні стилетворення дає можливість більш точно відобразити систему практичного існування мови.

Метою статті є розгляд особливостей та ролі діяльнісного аспекту у словесному творі з точки зору стилістики.

Виклад основного матеріалу дослідження. Теоретико-методологічний підхід до вивчення проблем стилістики має у своєму арсеналі таке фундаментальне поняття як «діяльність». Діяльність – це людський спосіб бачення світу, це специфічна людська форма активного ставлення до оточуючого світу, зміст якої складає доцільну зміну та перетворення цього світу. Діяльність є цілісною та системною. Вона наділена такими змістовими ознаками, як суспільний характер (соціальність); цілеспрямованість (доцільність); усвідомленість; предметність; суб'єктність; суб'єктивність; плановість; систематичність; опосередкованість; продуктивність (Хохліна, 2014).

Для багатьох розділів сучасного гуманітарного знання поняття діяльності відіграє ключову роль завдяки можливості універсальної характеристики людського світу. Діяльнісний підхід до вивчення стилю трактує мовну систему як таку, яка реалізується у словесних творах, мова виступає тут як реальна мікросистема об'єктивного світу. Пояснення стилю через мовну та мовленнєву діяльність є доволі перспективним (Брандес, 1990:12). Мовленнєва діяльність, як і будь-яка інша, – це «найелементарніший зв'язок, найпростіше соціальне відношення, у якому діяльність як труд і діяльність як спілкування ще співпадають і не розділилися у відносно самостійні сфери» (Батищев, 1969:15). Мовленнєва діяльність являє собою системно-цілісний процес, який має певну структуру, що характеризується такими властивостями як багатоступінчатість, ієрархічність, різноспрямованість мікро- та

макроструктур і т. ін. (Миклин, 1975:90). При створенні завершеного тексту задіюються декілька функціональних механізмів мислення: одні з них створюють когнітивний зміст, інші – забезпечують функціонування цього змісту, треті – спрямовують його дію та вплив.

Стилістика є комплексною наукою про вживання мови, а стиль являє собою функціональну сторону мовної системи, співвіднесену із конкретними умовами комунікативно-мовленнєвого акту. Складовими стилю виступають: а) матеріальна структура, яка включає в себе всі виразні засоби мови, та б) правила використання цієї структури з певною метою. Зміст, який матеріалізується у системі тексту, в організації мовленнєвого твору, є результатом конкретної мовленнєвої діяльності. Категорія діяльності, її моделювання, допомагає прослідкувати становлення правил організації тексту, які виступають своєрідним принципом відбору та комбінування мовних засобів з метою перетворення ідеальної форми твору в матеріальну (Брандес, 1990:15).

Слід зазначити, що стиль як форма виконує у творі наступні функції: 1) організує мову таким чином, щоб виконувати практичну функцію вираження суб'єктивного змісту; 2) визначає тип зовнішньої форми змісту твору; 3) конструє функцію суб'єктивно-духовного (естетичного) впливу мовця на адресата. М.Брандес дотримується думки, що практична мова (*Stilsprache*) є результатом мовленнєвої діяльності, отже, у продукті мовленнєвої та мовної діяльності – словесному творі – матеріальне існування мови та її суспільне буття співпадають (Брандес, 1990:17). Діяльність зі створення змісту твору є формою творчої праці як специфічної людської діяльності, що має в собі естетичне начало, яке визначає найсуттєвіші характеристики стилю – своєрідність, індивідуальність, а також естетичні якості форми як продукту творчої праці. У мові твору зафіксована духовно-практична цілісність мовленнєвої діяльності автора, яка виступає як оформлена мова (*Stilsprache*). Оскільки ставлення людини до оточуючого світу обумовлене культурними надбаннями попередніх поколінь, її стилістична діяльність залежить від розвитку матеріальної та духовної культури певної епохи.

Діяльнісне трактування стилю словесного твору засноване на фундаментальній властивості діяльності, яка полягає у діалектиці опредмечування та розпредмечування. Ці процеси є протилежними, але водночас і пов'язаними між собою. Кожен із них передбачає у якості свого початку завершення іншого, вони взаємообумовлюють один одного. Вони також є взємопроникними, оскільки, щоб щось опредметнити, його необхідно розпредметнити. Саме ця єдність протилежностей і є діяльністю в її конкретному визначенні (Брандес, 1990:20). Діяльнісний аспект стилістичної системи словесного твору розкриває змістову сторону стилю – стилістичне значення.

Діяльність людини розуміють як складне системне утворення з певним складом елементів та притаманних їм структурних зв'язків. Основними елементами діяльності є: суб'єкт, наділений активністю та який спрямовує її на об'єкти або на інших суб'єктів; об'єкт, на який спрямована активність суб'єкта; сама активність, яка виражається у тому чи іншому способі оволодіння об'єкта суб'єктом і у встановленні суб'єктом комунікативної взаємодії з іншими суб'єктами, інакше – здатність до формування. Всі три елементи діяльності – суб'єкт, об'єкт та активність – можуть виступати у доволі значній кількості різних форм (Каган, 1974:70). Розглянемо більш детально вказані елементи діяльності. Суб'єктом діяльності є людина, яка здійснює процес пізнання, чуттєво-предметна, активно діюча та суспільна істота. Суб'єкт практичного ставлення до дійсності, який стосується безпосередньо розгляду стилю,

має складну структуру, яка має такі рівні: 1) *певна психо-фізіологічна* організація суб'єкта, яка забезпечує можливість формотворчої розумової діяльності. На цьому рівні суб'єкт виступає як індивід, тобто представник людського роду; 2) *соціальний рівень*, на якому суб'єкт виступає як елемент складної суспільної системи. Спосіб «входження» у цю систему характеризує його як особистість, яка є вираженням сутності людини; 3) *індивідуальний рівень*, на якому реалізуються ціннісні відношення як вибіркова здатність до сприйняття, переживання та оцінки дійсності, здатність до творчої уяви та діяльності (Новикова, 1984: 95). Суб'єктом мовленнєвої діяльності є людина, яка будує своє висловлювання або певний твір за законами власне мовленнєвої діяльності та спілкування. Даний суб'єкт персоніфікує процес мовлення, створюючи мовленнєвий текст як реальну цілісність.

Людська діяльність завжди є предметною, що, у свою чергу, є однією із найважливіших ознак діяльності. Предмет діяльності, вступаючи у взаємодію із суб'єктом, перетворюється на об'єкт діяльності. Отже, об'єкт діяльності – це предмет, включений у сферу діяльності людини. Звідси слід розрізняти поняття – «об'єктивна реальність» та «об'єкт». За визначенням П.В.Копніна, суб'єкт перетворює явища та речі об'єктивної реальності в об'єкт своєї дії (Брандес, 1990:52). Але людина, як істота суспільна, виступає у широкій системі соціальних зв'язків та відношень у ролі як суб'єкта, так і об'єкта діяльності. Її діяльність визначається суб'єктивним мотивом, у якому зафіксована потреба індивіда. Метою ж мовної діяльності є створення словесного твору, відповідно, мотивом виступає вплив цього твору на читача. Активність людини може реалізовуватися у різних видах діяльності. До недавнього часу в науковій літературі не існувало загальноприйнятого виокремлення основних видів діяльності. У лінгвістиці традиційно виокремлюються два види мовленнєвої діяльності: пізнавальна та комунікативна. В.Г.Ананьев розрізняє три «основних соціальних діяльності – працю, спілкування та пізнання», А.Н.Леонтьев – працю та спілкування; Г.С.Батищев – активність та спілкування; В.П.Тугаринов розрізняє три основних функції свідомості, які співвідносяться із такими видами діяльності, як пізнання, спілкування та практична дія. За М.С.Каганом, до структури діяльності включена ціннісно-орієнтаційна діяльність, що є необхідним для аналізу тих форм духовної діяльності людини, де ціннісним, емоційно-афективним та соціально-психологічним моментам надають не менш важливого значення, ніж гносеологічним та практично-перетворювальним (Брандес, 1990: 53).

Важливим етапом розгляду діяльнісного аспекту стилістичної системи словесного твору є аналіз діяльності з точки зору її видів. Загалом розрізняють декілька видів діяльності, серед яких на увагу заслуговують пізнавальна (гносеологічна), практична, ціннісно-орієнтаційна та спілкування (комунікація).

Метою гносеологічної діяльності виступає пізнання людиною предмету в його об'єктивній данності, незалежно від його значимості для суб'єкта. Практична діяльність реалізується на двох рівнях: реальному та ідеальному. У першому випадку, предмет, на який спрямовується діяльність людини, реально перетворюється, змінюючи форму свого буття, у другому – об'єкт перетворюється ідеально, лише у свідомості суб'єкта. Реальне перетворення охоплює всі види трудової діяльності; ідеальне перетворення – це праця уяви – створення проектів наступних реальних дій людини. Духовною діяльністю є також і ціннісно-орієнтаційна діяльність, яка відкриває цінність буття, цінність створеного людиною. У спілкуванні особистості обмінюються інформацією та виступають як партнери у єдиному процесі, і, як наслідок, спілкування – це не односторонній процес, він включає у себе прямі та зворотні зв'язки між суб'єктами, які спілкуються (Брандес, 1990: 55-56).

Створення словесного твору також є діяльністю. Названі види діяльності утворюють систему, яку словесний твір містить у собі у згорнутому вигляді. Така система є надзвичайно складною та багатогранною, оскільки: 1) основні елементи людської діяльності (суб'єкт, об'єкт, активність) – реалізуються у великій кількості різних форм, включаючи їх диференціацію також за типами діяльності; 2) у завершеному словесному творі існують такі основні структурні компоненти як предметний, функціональний, «історичний». Кожний із цих компонентів для здійснення взаємодії у межах твору має свій набір засобів та правил їх використання; 3) будь-яка діяльність людини обов'язково включає в себе як внутрішні, так і зовнішні етапи. Діяльність виступає процесом надання форми змістові словесного твору, привнесенням людської суб'єктивності у зміст.

Стиль пов'язаний із взаємодією людей у процесі спілкування, оскільки соціальне буття людини включає її ставлення не тільки до предметного світу, але й до людей, із якими ця людина вступає у контакти. Специфічні людські емоції, які мають прояв у спілкуванні, є вагомими для процесу стилетворення. Специфічність цих емоцій полягає в тому, що вони властиві людині та представляють собою різні форми вираження реакцій на процеси та явища об'єктивної дійсності. На думку В.В.Виноградова, вони знаходяться у тісному взаємозв'язку із модальною оцінкою відношення висловлювання до дійсності (Брандес, 1990:108). Стиль пов'язаний із жанром сутнісним зв'язком, який існує між раціональним та емоційним взагалі, та утворює з ним єдність. Ця єдність означає не слідування одного за іншим у процесі створення прагматичної та естетичної функцій творів, а обов'язкову одночасну участь того й іншого у цьому процесі.

Стиль поєднує воедино різні аспекти діяльності – діяльності як трудового процесу та діяльності як спілкування, в результаті взаємодії цих двох видів діяльності виникає зміст взаємодії та його форма – словесний твір. На думку відомого психолога А.Н.Леонтьєва, такий зміст не просто вноситься у твір ззовні, а створюється в ньому художником. Процес творення цього змісту кристалізується та фіксується власне у структурі твору (Леонтьєв, 1975). Вказаний зміст має функціональний характер і являє собою результат взаємодії як предметних елементів, які визначають склад діяльності, так і діяльнісних відношень між собою: мотиву – цілі, цілі – засобу, дії – умови, дії – операції, мотиву – макросередовища, цілі – мікросередовища, зовнішнього – внутрішнього і т. ін. Цей зміст і є власне стилістичним значенням. На рівні діяльності зі створення словесного твору він виступає як внутрішній план, програма, внутрішньо-суб'єктивна форма буття діяльності як її перетворення. Іншими словами, у найзагальнішому розумінні (жанрово-) стилістичне значення – це функціональний інваріант мотива і цілі, розроблені у програму жанрово-стилістичної діяльності (Брандес, 1990:109).

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок напряму. Отже, розглянувши діяльнісний аспект системи словесного твору з точки зору стилістики можна зробити висновок про те, що поняття діяльності є доволі різноплановим. Воно включає такі її види як: пізнавальна, практична, ціннісно-орієнтаційна та комунікативна. Ці види діяльності утворюють систему, яку словесний твір містить у собі у згорнутому вигляді. Саме людська діяльність, мовленнєва зокрема, є важливим фактором, який впливає на особливості побудови словесного твору у плані його стилістичної системи та відповідно мовного оформлення. Стиль поєднує різні аспекти діяльності, а саме, діяльності як трудового процесу та діяльності як спілкування. В результаті взаємодії цих двох видів виникає така форма як словесний твір. Подальші наукові розвідки у даному напрямку можуть

стосуватися особливостей діяльнісного аспекту текстів окремих функціональних стилів (художнього стилю, стилю повсякденного спілкування), де виявляється багатогранність діяльності людини як автора.

БІБЛЮГРАФІЯ

1. Батищев Г.С. Деятельностная сущность человека как философский принцип // Проблема человека в современной философии. М.: Наука, 1969. 432 с. (С.79-110).
2. Брандес М.П. Стилистика немецкого языка (для институтов и факультетов иностранных языков): Учеб. – 2-е изд., испр. и доп. М.: Высш. шк., 1990. 320 с.
3. Глушак Т.С. Функциональная стилистика немецкого языка / Т.С.Глушак. Funktionalstilistik des Deutschen / : [Учеб. пособие для фак. и ин-тов иностр. яз.]. Мн.: Выш. школа, 1981. 173 с.
4. Іваненко С.М. Інтеркультурна стилістика німецької та української мов. Курс лекцій (нім. мовою). К.: Національний педагогічний університет ім. М.П.Драгоманова, 2011. 174 с.
5. Каган М.С. Человеческая деятельность (Опыт системного анализа). М.: Политиздат, 1974. 328 с.
6. Леонтьев А.Н. Деятельность. Сознание. Личность. – М.: Политиздат, 1975. 130 с.
7. Мацько Л.І. та ін. Стилiстика української мови: Підручник / Л.І.Мацько, О.М.Сидоренко, О.М.Мацько; За ред. Л.І.Мацько. К.: Вища шк. , 2003. 462 с.
8. Миклин А.М. Системность развития в свете законов диалектики // Вопросы философии. 1975. № 8. С.94-95.
9. Наер Н.М. Стилистика немецкого языка: Учеб. пособие / Н.М.Наер. – М.: Высшая школа, 2006. 271 с.
- 10.Новикова Л.И. Искусство и труд: учебное пособие по спецкурсу. М.: Высшая школа, 1984. 176 с.
- 11.Стилистика современного немецкого языка = Stilistik der deutschen Gegenwartssprache: Учеб. пособие для студ. лингв. вузов и фак. / Н.А.Богатырева, Л.А.Ноздрина. – М.: Издательский центр «Академия», 2005. 336 с.
- 12.Хохліна О.П. Методологічні й теоретичні основи психології. Навчальний посібник / Хохліна Олена Петрівна – К.: Нац. акад. внутр. справ, 2014. 232 с.
- 13.Büntig, Karl-Dieter. Ratgeber. Stilsicheres Deutsch. Köln: Tandem Verlag GmbH, Königswinter, 2008. 320 S.
- 14.Göttert, Karl-Heinz, Jungen, Oliver. Einführung in die Stilistik. Wilhelm Fink Verlag GmbH & Co. KG, 2004. 288 S.
- 15.Heringer, Hans Jürgen. Grammatik und Stil. Praktische Grammatik des Deutschen. 1. Auflage. Cornelesen Verlag Hirschgraben, Frankfurt am Main. 1989. 384 S.

REFERENCES

1. Batischev G.S. (1969). Deyatel'nostnaja sushcnost' cheloveka kak filosofskiy printsip // Problema cheloveka v sovremennoy filosofii. [The activity essence of man as a philosophical principle // The problem of man in modern philosophy]. Moscow: Science, 432 p. (p.p.79-110).
2. Brandes, M.P. (1990). Stilistika nemetskogo yazyka. [Stylistics of the German language]. Moscow: Higher School, 320 p.
3. Glushak, T.S. (1981). Funktsional'naya stilistika nemetskogo yazyka / Funktionalstilistik des Deutschen. [Functional stylistics of the German language]. Minsk: Vysh. School, 173 p.
4. Ivanenko, S.M. (2011). Interkul'turna stylistyka nimets'koyi ta ukrayins'koyi mov. Kurs lektsiy. [Intercultural stylistics of German and Ukrainian languages. Course of lectures]. Kyiv: National Pedagogical University named after M.P.Dragomanov, 174 p.
5. Kagan M.S. (1974). Chelovecheskaja deyatel'nost' (Opyt sistemnogo analiza). [Human activity (Experience of system analysis)]. Moscow: Politizdat, 328 p.
6. Leont'yev A.N. (1975). Deyatel'nost'. Soznaniye. Lichnost'. [Activity. Consciousness. Personality]. Moscow: Politizdat, 130 p.
7. Mats'ko, L.I. ta in. (2003). Stylistyka ukrayins'koyi movy. [Stylistics of the Ukrainian language]. Kyiv: Higher School, 462 p.
8. Miklin A.M. (1975). Sistemnost' razvitiya v svete zakonov dialektiki. [Consistency of development in the light of the law of dialectics]. Questions of the philosophy: p.p. 94-95.
9. Nayer N.M. (2006). Stilistika nemetskogo yazyka. [Stylistics of the German language]. Moscow: Higher School, 271 p.
10. Novikova L.I. (1984). Iskusstvo i trud. [Art and labor]. Moscow: Higher School, 176 p.
11. Stilistika nemetskogo yazyka. (2005). N.A.Bogatyreva, L.A.Nozdrina. [Stylistics of the German language]. Moscow: Publishing Center "Academy", 336 p.

12. Khokhlina O.P. (2014). Metodolohichni y teoretzchni osnovy psykhohohiyi. [Methodological and theoretical foundations of psychology]. Kyiv: Natinal Academy of inneral Affairs, 232 p.

13. Büntig, Karl-Dieter. Ratgeber. Stilsicheres Deutsch. Köln: Tandem Verlag GmbH, Königswinter, 2008. 320 S.

14. Göttert, Karl-Heinz, Jungen, Oliver. Einführung in die Stilistik. Wilhelm Fink Verlag GmbH & Co. KG, 2004. 288 S.

15. Heringer, Hans Jürgen. Grammatik und Stil. Praktische Grammatik des Deutschen. 1. Auflage. Cornelesen Verlag Hirschgraben, Frankfurt am Main. 1989. 384 S.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Тетяна Токарева – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри германських мов та методик їхнього навчання Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: проблеми стилістики та лексикології німецької мови.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

Tetyana Tokaryeva – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Germanic Languages and Teaching Methodology at the Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University.

Scientific interests: actual problems of German stylistics and lexicology.

УДК 81.101:141.201

DOI: 10.36550/2522-4077-2022-1-202-202-208

КОНСТРУЮВАННЯ ОБРАЗУ СВІТУ У ВІДКРИТИХ ПРОМОВАХ ГРЕТИ ТУНБЕРГ

Юлія ФЕДОРОВА (Маріуполь, Україна)

ORCID: 0000-0001-8325-6439

email: julfedorova84@gmail.com

ФЕДОРОВА Юлія. КОНСТРУЮВАННЯ ОБРАЗУ СВІТУ У ВІДКРИТИХ ПРОМОВАХ ГРЕТИ ТУНБЕРГ.

У статті розглядається проблема визначення та зіставлення картини світу та образу світу. Автор робить акцент на моделювання образу світу на основі відкритих промов Грети Тунберг, а також робиться спроба теоретичного обґрунтування та визначення категорії «образу світу».

Ключові слова: моделювання, образ світу, картина світу, всесвіт, світосприйняття.

FEDOROVA Yuliya. CONSTRUCTING THE IMAGE OF THE WORLD IN GRETA TUNBERG'S OPEN SPEECHES.

The article deals with the problem of defining and comparing the picture of the world and the image of the world. The author emphasizes the modeling of the image of the world based on the open speeches of Greta Thunberg, as well as an attempt to theoretically substantiate and define the category of "image of the world". In order to consider in more detail what exactly is the image of the world and what factors affect its perception by different linguistic cultures, we consider it necessary to pay attention to the historical origins of this concept. The author pays attention to the development of the categories "picture of the world" and "image of the world" as such. The aim of the article is to try to provide a theoretical basis for the category of "image of the world" on the speech of Swedish environmental activist Greta Thunberg, as well as to depict schematically how the worldview of the individual. Research conducted within the framework of general psychological theory of activity in relation to the category of the image of the world has led to the fact that the concept of "image of the world" can not be equated with "linguistic picture of the world" and "naive picture of the world". Concluding, we can assume that the image of the world is a dynamic phenomenon that affects the image of the world of a man. Based on the speech of Greta Thunberg, we can note the fact that before her loud speech, society was not so excited about climate change. However, after her emotional speech, the world reacted quite briskly, resulting in the emergence of currents, eco-organizations, fan clubs, support from top officials and celebrities around the world. Thus, we consider it necessary to note that the image of the world is based on the principle of perception of an ethnic group (which is static), which includes individuals of this